

Nr 81.

Av herr **Lorichs m. fl.**, angående tilläggstullar å varor
från länder med starkt deprecierad valuta.

Den ekonomiska kris, som kännetecknade det sist förflutna året, fortfar alltjämt och utan att säkra tecken till förbättring ännu synas kunna påvisas.

Krisen är visserligen en världskris och kan såsom sådan övervinnas endast därigenom, att alla stater solidariskt arbeta på det gemensamma verket att ekonomiskt återuppbygga världen. Åtgärder, som avse att skapa gynnsammare villkor för det ena landet eller den ena näringsgrenen på bekostnad av ett annat land eller en annan näringsgren äro i detta avseende i regel av ingen nytta. Icke desto mindre kan det bli önskvärt, ja nödvändigt att statsmakterna i något särskilt land genomföra sådana åtgärder. Statsmakternas uppgifter i fråga om depressionens motarbetande äro nämligen av tvåfaldig art: utom den allmänna strävan att bringa krisen till ett slut åligger det dem även att söka tillse, att det egna landet må kunna genomleva kristiden med minsta skada för framtiden, eller med andra ord att det ofrånkomliga trycket av depressionen om möjligt blir så fördelat, att ingen näringsgren av vital betydelse för landet blir onödigtvis förkvävd. Härav följer, att tillfälliga åtgärder kunna bli behövlige, vilka lätta trycket på en punkt genom att i stället överflytta det på andra punkter inom eller utom det egna landet.

Redan förra året fann sålunda Kungl. Maj:t läget för en stor del av den svenska industrien vara sådant, att en omfattande provisorisk höjning av skyddstullar var av nöden, och förslag härom framlades också för riksdagen, men avlogs. Den följande framställningen begränsas nu till att påkalla riksdagens ingripande till skydd mot den visserligen endast på enstaka

punkter, men i gengäld med särskilt ödesdiga verkningar framträdande konkurrens från vissa länder, vilken blivit allmänt känd under benämningen valutadumping.

Det förhållande att vissa länder med i hög grad deprecierad valuta erhållit en våldsamt ökad konkurrenskraft i jämförelse med andra länder har måhända stundom till sin betydelse överdrivits, när det gäller att utröna orsakerna till den rådande världskrisen. Valutadumpingen har icke åstadkommit denna kris, och dess motarbetande kan icke avhjälpa krisen, måhända icke ens påskynda dess förlopp. Men krisens vådor hava i tillspetsad form framträtt i dylik dumping och det är därför naturligt, att de flesta länder med förhållandevis hög valuta funnit sig nödsakade att vidtaga tillfälliga skyddsåtgärder häremot. Dessa åtgärder hava i de flesta fall bestått i tullhöjningar, riktade ensidigt mot länder med deprecierad valuta. Bestämmelser i sådant syfte, ehuru med anlitande av olika metoder, hava sålunda numera antagits i England, Frankrike, Belgien, Spanien, Jugoslavien och några utomeuropeiska länder, varjämte i andra fall, exempelvis i Schweiz, genomförts importreglering till skydd mot valutadumping.

I Sverige hava inga åtgärder i denna riktning vidtagits, trots att landet på grund av valutans ställning och industriens i vissa avseenden särskilt stora ömtålighet för utländsk konkurrens torde hava lidit av valutadumping mer än de flesta andra länder. För vår del anse vi, att den på abnorma valutaförhållanden och andra likartade omständigheter beroende övermåttiga konkurrensen från vissa länder med deprecierad valuta fortfarande ingiver så allvarliga farhågor för en del svenska näringsgrenar, att åtgärder böra vidtagas, varigenom det beredes möjlighet för sådana näringsgrenar att erhålla något skydd mot dylik konkurrens, detta även om åtgärderna skulle komma att i någon ringare mån gå ut över andra näringsgrenar. Då det otvivelaktigt i främsta rummet är vissa för hemmamarknaden arbetande industrier, som äro i behov av ifrågavarande skydd, torde den lämpligaste formen för dylika åtgärder vara möjliggörande av tillfälliga tullhöjningar, avpassade efter omständigheterna i de särskilda fall då de böra tillämpas.

I uppskattning av denna frågas betydelse uppdrog förutvarande handelsministern på sin tid åt tull- och traktatkommittén att verkställa en utredning angående framkomligheten av ett system med differentialtullar till skydd mot valutadumping. Kommittén uttalade i sitt den 22 november 1921 avgivna utlåtande, att den icke kunde tillstyrka, att differentialtullar till industriens och jordbrukets skydd mot valutadumping under förhandenvarande

förhållanden infördes, men att åtgärder borde vidtagas för utarbetande av förslag till en *beredskapslagstiftning* att vid förändrade faktiska förhållanden eventuellt tjäna angivna syfte. Anledningen till att kommittén kommit till detta negativa resultat var främst de mycket stora vanskligheter, som ansågos föreligga att klart och motsägelstöst angiva karaktären av själva företeelsen valutadumping och kriterierna på dess förekomst i särskilda fall, liksom även, såsom en följd härav, omöjligheten att bestämma i vilka fall och i vilken omfattning valutadumping hittills gjort sig gällande i vårt land. De härmed sammanhängande och av kommittén betonade svårigheterna att utforma en tekniskt sett tillfredsställande lagstiftning av ifrågasatt art, vilken vore ägnad att effektivt träffa just denna speciella form av utländsk konkurrens, har tydligen föranlett kommittén att icke själv omedelbart framlägga något förslag till dylik beredskapslagstiftning.

Kommitténs ståndpunkt i frågan betingades alltså i väsentlig grad därav, att den begränsat sitt utlåtande till att avse valutadumping i egentlig mening, varmed enligt kommittén bör förstås »försäljning till pris, som ligga under de riktigt beräknade produktionskostnaderna», men »som icke understiga produktionsutgifterna i landets under depreciering varande mynt enligt priserna på produktionsförutsättningarna vid den tid utgifterna gjordes jämte normal affärsvinst». En sådan begränsning är enligt vår mening i praktiken varken möjlig att genomföra eller behövlig. Vad som erfordras är att betydelsefulla näringsgrenar skola kunna skyddas mot att till hela landets skada nedtryckas av en uppenbart tillfällig utländsk konkurrens, som sammanhänger med rådande abnorma valutaförhållanden. Vilken den innersta orsaken till denna konkurrens är, spelar en underordnad roll. Det är konkurrensens karaktär av övergående kristidsföreteelse, icke något dess på visst sätt beskaffade sammanhang med valuta- och prisnivåförhållandena i och för sig, som gör särskilda skyddsåtgärder påkallade.

Praktiskt taget torde därför den företeelse, som här avses, fullt tillfredsställande kunna definieras såsom konkurrens från länder med starkt deprecierad valuta. Det är möjligt, att en så obestämd definiering kan i särskilda fall medföra vissa betänkligheter, exempelvis av handelspolitisk natur, mot tillämpande av differentiantullar. I sådana fall bör naturligtvis all tillbörlig hänsyn tagas härtill. Betecknande är, att, såsom tull- och traktatkommittén framhåller, intet enda av de länder, som infört bestämmelser om differentiantullar till skydd mot valutadumping, stannat vid den av kommittén iakttagna begränsningen.

Även med en mera vidsträckt och allmän tolkning av begreppet valuta-

dumping, torde det emellertid icke vara möjligt att genom detaljerade men generellt gällande regler på förhand fastställa, när behov av tilläggstullar må anses föreligga och huru högt de böra tilltagas i de särskilda fallen. De på denna fråga inverkan omständigheterna äro så varierande för olika fall och vid olika tidpunkter, att en praktiskt tillfredsställande lagstiftning i sådant syfte knappast torde vara möjlig att åstadkomma. Exempelen från andra länder synas i detta avseende icke mana till efterföljd. Det synes oss därför vara riktigast att avgörande angående tillämpning av ifrågavarande tilläggstullar och dessas storlek må kunna träffas från fall till fall, givetvis dock inom vissa gränser.

Under de tider då riksdagen är samlad möter givetvis intet direkt hinder mot att hithörande frågor behandlas av riksdagen allteftersom behov av ifrågavarande ökade tullskydd gör sig gällande. Men dels kunna förhållanden inträffa, vilka påkalla ett snabbt ingripande i sådan riktning även under andra tider, dels torde utredningen och handläggningen av de särskilda fallen av praktiska skäl under alla förhållanden böra verkställas av annan myndighet än riksdagen. För att möjliggöra detta anse vi att riksdagen bör bemyndiga Kungl. Maj:t att för den närmaste tiden, förslagsvis till den 1 februari 1923, inom vissa gränser åsätta tilläggstullar å varor kommande från länder med starkt deprecierad valuta. Vi förutsätta då, att Kungl. Maj:t skall begagna detta bemyndigande endast för att i nödfall lämna viktiga näringsgrenar erforderligt skydd på det sätt och under de förutsättningar, som här ovan angivits.

Såvitt läget f. n. kan bedömas, torde en höjning av gällande tullsatser med högst 200 procent i regel vara tillfyllestgörande. Skulle en sådan höjning i något fall icke visa sig tillräcklig, föreligger alltid möjlighet att åvägbringa ett effektivt skydd genom tillgripande av den Kungl. Maj:t grundlagsenligt tillkommande rätt att införa importförbud och åtföljande importreglering.

Något principiellt hinder mot att lämna Kungl. Maj:t ett dylikt bemyndigande anse vi icke föreligga. Det är här icke fråga om att riksdagen skall giva avkall på sin befogenhet att besluta i tullfrågor. Det gäller endast att träffa en anordning som möjliggör ett omedelbart och effektivt ingripande mot en plötsligt uppträdande fara av ovanberörda slag för någon gren av vårt näringsliv, vars vidmakthållande för framtiden är av vikt för landet i dess helhet. Närmast torde en sådan åtgärd kunna jämföras med det bemyndigande för Kungl. Maj:t att i händelse av behov tillämpa s. k. kampstullar, varom beslut fattades senast av 1921 års riksdag.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att för tiden intill den 1 februari 1923, i den mån gällande handelsfördrag icke lägga hinder i vägen därför, åsätta tilläggstullar, uppgående till högst 200 procent av eljest gällande tullsatser, å varor kommande från länder med starkt deprecierad valuta.

Stockholm den 20 januari 1922.

L. L. Lorichs.

Edvin Leffler.

Sven Lübeck.

Erik Nylander.

G. A. Björkman
i Norrköping.
